

ֆայի, նէհղատէ պաշրի, Պայտագիտի, Տիվան Խօլուի ճամբով հասաւ Խորհրդարան։ Կայսը հագած էր եր պաշտօնական համագենութը։

«Բիւզ.»

ՀԱՅ ԾԵՐԱԿՈՒՏԱԿԱՆՔ

Չորս հայ ծերակուտական պիտի ըլլայ՝ Աքրահամ փաշա Երամեան, Գարքելլ էֆ. Նորատունկեան, Յովհաննէս փաշա Սադրդ և Պելկրատի դեսպան Ազարեան Էֆէնտի; Օսմ. Սահմանագրական մարմնին պատրաստած ծերակուտականներու ցանկը Ո. Պատրիարքը Վարչապետին ներկայացուցեր է, սակայն ան ըսեր է թէ ուշ է և ամէն ինչ լրնցած է։

* * *

ՀԱՅՈՅ ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

Օսմաննեան երեսփոխանութիւնն իր օրակարգին մէջ ունի նաև քրիստոնէից զինուորագրութեան խնդիրը, որուն համար նոր կանոնագրի ծրագրին պատրաստութեան ձեռնարկուած է։ Այս նպատակաւ գատական նախարարութիւնն հարցում ուղղած է Պատրիարքարան թէ ո՞ր կարգի եկեղեցականներ կրնան կամ արտօնեալ են գանուելու բանակներու մէջ, անշուշտ ոչ իբր զինուոր, այլ երբեւ աղօթասաց, ինչպէս կան Թուրք իմամներ բանակներու մէջ։ Այս գիրը բաւական օրերէ ի վեր հասած ըլլալով Պատրիարքարան, տակաւին ո՛ւ է խորհրդակցութիւն չեղաւ այդ միջոցին, որովհետեւ Օսմաննեան երեսփոխանութեան արամագրութիւնն յաշտնի չէ գեռ քրիստոնէից զինուորագրութեան նկատմամբ։ Խնդիրը թերեւս Ազգային երեսփ. Ֆողովոյ նկատողութեան յանձնուի, ըայց, ինչպէս յայտնի է, Ազատութեան հռչակուելէն ի վեր թէ անհատական ճառերու մէջ և թէ պաշտօնական յայտարարութիւններու մէջ քաղձանք յայտնուեցաւ որ Հայերն ալ մասնակցին երկրին պաշտպանութեան, պայմանաւ, որ քրիստոնեաններն ալ ունենան իրենց հոգեսոր կաղմակերպութեան յատուկ վիճակը։ Ինչպէս կերեսի, Պետութիւնն ընդունած է այդ սկզբունքը, և այդ հիման վրայ զինուորագրութեան կանոնագրին մէջ պէտք եղած բարեփոխութիւնն ընելու համար հարցում ուղղած է Պատրիարքարան։